

BİTKİLERDE GÖRÜLEN ÖNEMLİ FUNGAL VE FUNGAL BENZERİ HASTALIK GRUPLARI

A. Mildiyö Hastalıkları

1. **Oomycota** şubesinde yer alan bazı mikroorganizmaların (fungus benzeri) meydana getirdiği hastalıktır,
2. Bazen hastalık belli bir dokuda ya da organda **lokal** kalırken bazı durumlarda **sistemik** enfeksiyon şeklinde bitkinin tamamına yayılabilir.
3. Hastalığın yapraktaki belirtileri başlangıçta yaprağın üst kısmında **klorotik** leke şeklindedir. Yaprağın altında ise bu lekelerin tam altına denk gelen bölgede **beyaz, gri, morumsu veya mavimsi bir küf tabakası** oluşur.
4. Eşeyli spor yapıları hareketli iki kamçılı **zoospor**dur. Eşeyli üremeleri ise **oospor**dur.
5. Hastalık ilk başlarda genellikle yapraktan başlar ve zamanla tüm yeşil aksamı yayılabilir.

Yorum: Yukarıda verilen özelliklerden bir ve ya birkaçı verildiğinde akla mildiyö hastalıkları gelmeli. Burada ayırt edici olan sistemik ve ya lokal olmasıdır. Sistemik enfeksiyonları oluşturan mildiyö hastalıklarını bilmekte fayda var.(Mildiyö hastalıklarında anlatılacaktır.)

B. Külleme Hastalıkları

6. **Ascomycota** şubesinden gerçek fungusların meydana getirdiği hastalıktır.
7. Belirtileri bitkinin yeşil aksam kısımları üzerinde **pudra, un veya kül serpilmiş gibi beyaz veya gri renkli** bir örtü oluşturmalarıdır. **Hiç bir zaman** toprak altındaki organlarda hastalık meydana getirmezler.
8. Eşeyli üreme sporları **konidisporlardır**. Eşeyli üreme sporları ise **askosporlardır**. Askosporları ise **Cleistothecium(Kleistotesyum)** yapısı olarak bulunur.
9. Bu hastalığa sebep olan etmenler, bitki dokularından sadece epidermis hücrelerine gönderdikleri **haustorium** emeçleri ile beslenirler ve hiflerin neredeyse tamamını bitkinin dış yüzeyinde bırakırlar.

C. Pas Hastalıkları

10. **Basidiomycota** şubesinde yer alan bazı fungusların neden olduğu bir yeşil aksam hastalık grubudur.
11. Hastalık, yaprağın üst kısmında sarı lekelerle başlar ve zamanla büyür, ancak boyutları sınırlıdır. Asıl zarar, lekelerin üzerindeki kütikula tabakasının çatlamasıyla **püstüllerin** oluşmasıyla meydana gelir.
12. Yaşam döngüsü **karışıktır**. En az **iki** en fazla **beş** spor bulunur. Bu sporlar, basidiospor, piknospore, aeciospor , urediospor ve teliospor'dur. **Ana** ve **ara** konukçu olmak üzere iki konukçuya ihtiyaç vardır.

Yorum: Pas hastalıklarına çalışırken hastalıkların döngüsü ve ara konukçusunun kesinlikle bilinmesi gerekir. Diğer maddeler bütün pas hastalıklarında ortak olduğu için buradan soru gelme ihtimali yüksektir.(Hastalıklar konusunda belirtilecektir.)

D. Rastık ve Sürme Hastalıkları

13. **Basidiomycota** şubesinde yer alır. Genellikle **başaklarda** hastalık meydana getirir.
14. Eşeyli spor yapısı olarak siyah toz halinde **tellisporlar** bulunur. Eşeyli üremeleri **basidiospurdur**.
15. Rastık hastalığında başak, üzerine kurum serpilmiş gibi simsiyah **toz** halini alır. Sürme hastalıklarında dane oluşumu daha **belirgindir** ancak yine de bu daneler ezildiğinde içlerinin patojenin siyah sporları ile dolu oldukları görülür.
16. Mısır rastığı lokal diğer hastalıkları sistemiktir.

E. Meyve Çürüklüğü Etmenleri

17. Meyve çürüklüğü çok hızlı ilerleyen bir hastalıktır,
18. Kısa süre içerisinde çürüyen meyvenin üzeri fungusun miselleri ve sporları ile kaplanabilir. Bu küf görüntüsü ile fungal çürüklük bakterilerin neden olduğu çürüklük hastalıklarından ayrılır.
19. Meyve çürüklüklerinde enfeksiyon **latent** (gizli) şekilde başladığından çiçek döneminde mücadele edilmelidir.

F. Yaprak Lekesi Hastalık Etmenleri

20. En yaygın olarak görülen fungal hastalık grubudur.
21. Yaprak lekeleri, fotosentez kapasitesini azaltarak bitkilerin gelişimini olumsuz etkiler. Şiddetli lekeler, yaprak dökülmesine ve ürün kayıplarına neden olabilir.
22. Leke şekilleri köşeli, yuvarlak veya düzensiz olabilir.
23. Sınırlarının kalemle çizilmiş gibi belirgin olması yaprak lekelerinin en önemli özelliklerindendir.
24. Piknit-Piknityum yapıları hastalığın teşhisi için önemlidir.

G. Kök ve Kökboğazı Çürüklüğü Etmenleri

25. Karmaşık yapıdadırlar. Fungus ve fungus benzeri olabilirler.
26. Toprak kökenli oldukları için toprakta olumsuz koşulları geçirebilmek için **sklerot** ve **klamidspor** meydana getirirler.

Genel Yorum: : *Bitkilerde Görülen Önemli Fungal Hastalık Gruplarının özellikleri iyi kavrandığında fungal hastalıkları kolayca öğrenebilirsiniz.*

Genel Yorum: 1: *Hastalıklar Epidemiyi oluşturmak ve hızlıca çoğalmak için yazın genellikle eşeyli sporlar olarak . Kış gibi olumsuz koşullara karşı dayanmak içinde kışın eşeyli spor olarak geçirirler. Kısaca hastalığa özgü durum yoksa yaz sporları denildiğinde eşeyli üreme sporu, kış sporu denildiğinde ise eşeyli üreme sporları akla gelmelidir.*
